

Kansalliskirjasto 2005 -seurantaryhmä

Erikoiskirjastojen neuvoston
syyskokous 15.11.2005

Hellevi Yrjölä

EriKin tavoitteet

- Kansalliset tietokannat maksutta kaikkien käyttöön
- Perusinfrastruktuurille keskitetty rahoitus ja muun osalta rahoitusmallit yhtäläisiksi eri sektoreille
- Koko tietohuoltokentän tarkastelu kokonaisuutena yhteisessä ohjauksessa

Kootuin voimin ratkomaan maapalloistumisen, syrjäytymisen, osaamisen haasteita

Kansalliskirjasto 2005 seurantaryhmä 16.9.2003-31.12.2005:tehtävät

- koordinoida ja seurata eri kirjastosektoreiden saamien keskitettyjen palvelujen rahoitusjärjestelyjen toteutumista
- kehittää OPM:n ja HYKin kanssa käytävää vuosittaista neuvottelua
- valmistella esitys muutoksiksi yliopistolakiin ja yliopistoasetukseen sekä tarvittaessa muihin säännöksiin

Lähtökohta

- Kansalliskirjasto 2002 -työryhmän muistion ehdotukset:
 - nimenmuutos kansalliskirjastoksi
 - kansalliskirjasto edelleen osa Helsingin yliopiston hallintoa
 - hallinnon ja ohjauksen selkiyttäminen

Työskentelytapa: valmisteluryhmät

- KK:n peruspalveluiden määrittely (D.Gustafsson)
- KK:n tulosohjauksen kehittäminen (J. Karhu)
- Säädosmuutokset (K.Suokko)
 - EriKin edustaja mukana 1. Ryhmässä ja kommentoi muita

Peruspalvelut

- OPM rahoittaa keskitetysti: poikkeus erikoiskirjastot
- Tietokannat
 - Fennica, Kansallinen verkkoarkisto, Viola, Arto, Linda, Manda, VESA, portaalitietokannat
 - tiedonhakupalvelut sekä käyttäjille että kirjastoille
 - luettelointitietojen kopiointi kirjastojen luetteloihin
 - vapaa hakukäyttö kansalaisille myöhemmin

Peruspalvelut, jatk.

- Verkkoaineistojen hankinta:FinELib
- Digitaalisen kirjaston ohjelmistot
 - Kirjastojärjestelmän ylläpito ja kehittäminen konsortion jäsenille
 - Tiedonhakujärjestelmä
 - Dokumenttiarkisto
- Standardit
- Yhteistilasto

Voimavarat

- Periaate: perustehtävien rahoitus on turvattu ja peruspalvelut ylläpidetään suoralla budjettirahoituksella, muut palvelut maksupalveluna
- Tavoitteena Kansalliskirjastolle oma momentti

Ohjauksen ja rahoituksen kehittäminen

- Tavoitteena
 - toteuttaa kirjastoverkon strategisia linjauksia
 - tukea KK:n toimintaa ja rahoitusta
 - varmistaa KK:n edellytykset hoitaa tehtäväalue
 - eri osapuolten tarpeet riittävästi huomioon
 - mahdollisimman selkeä ohjausprosessi

Ohjauksen ja rahoituksen ongelmakohdat

- Kansalliskirjaston ohjausta säätelee kuuluminen yliopistolaitoksen tulosohjauksen piiriin
- OPM:n tulosohjaus ei kata suoraan KK:n koko toimintaa

Neuvotteluprosessin kehittäminen

- Osana yliopiston tulosohjausprosessia
- OPM:n ja KK:n vuotuinen neuvottelu valtakunnallisen tehtävän voimavaroista..
 - OPM:n yliopistoyksikön johtaja, ministeriön kirjastoista vastaavat virkamiehet
 - ylikirjastonhoitaja, HY:n ja kirjastosektoreiden edustajat, kokeiltiin onnistuneesti 2005
 - Neuvottelumuistio liitteeksi HY:n tulossopimukseen

Neuvottelumenettely

- Eri kirjastosektorit mukana valmistelussa
- OPM valmistelee keskuudessaan eri yksiköiden ja osastojen yhteistyönä)
 - tavoitteena saada tulossopimukseen kaikki OPM:n hallinnonalan eri momenteilta kirjastoille osoitettava rahoitus (erikoiskirjastoista osa)

Säädösmuutosesitykset

- Yliopistolaki (645/1997, 25§
 - Kansalliskirjaston tehtävät ja kirjastoverkon määrittely
- Yliopistoasetus (115/1998), 25§
 - johtokunnan kokoonpano ja tehtävät: enintään 13 jäsentä; 3-jako: kirjastoverkon, opm:n edustajat, HY:n edustajat, yhteiskunnan muiden toimijoiden edustajat (enintään 3)

Jatkoesityksiä

- Suunnittelun, seurannan ja raportoinnin kehittäminen läpinäkyvämmäksi
- Kansalliskirjastolle oma momenttivaltion budjettiin
- Koulu- ja oppilaitoskirjastojen aseman määrittely

Selvitysesityksiä

- Yhteistietokantojen maksuton käyttömahdollisuus kansalaisille
- Hallinnonrajat ylittävän keskitetyn rahoituksen mahdollisuus
- Tietohuoltojärjestelmän ohjauksen kehittäminen hallinnonalojen yhteistyönä
- arvioidaan tarve muuttaa KK:n ohjausjärjestelmää ja hallinnollista asemaa

Muita jatkotöitä

- Digitaalisen kirjaston keskitetyn palvelinratkaisun edellytykset
- Kaikki kirjastosektorit kattavan yhteisluettelon toteutusmahdollisuudet
- Sektorikohtaisten perusaineistojen kartoittaminen keskitetyn rahoituksen kohdentamiseksi